Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 98. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го КВІТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, APRIL 29, 1980 No. 98. VOL. LXXXVII.

КОРОТКІ ВІСТІ

В Америці

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗСА ВИМАГАЄ ВІД Уряду видання всіх документів, які відносяться до рішення президента Джіммі Картера наложити додаткове мито на імпортовану нафту, починаючи від травня цього року. Частину документів секретар енергетики Чарлс Данкен відмовився представити Конгресові, відкликаючись на привілей „екзекутивного довір'я". Ще 14-го березня ц.р. президент Картер заявляв, що він плянує наложити додаткове мито у висоті 4.62 дол. на бочку імпортованої нафти, що піднесло б ціну бензини на 10 центів за гальон. Конгрес ЗСА є проти такої підвишки, уважаючи, що вона є кривдяча для населення.

ПУБЛІЧНИМ ШКОЛАМ В СТЕЙТІ КЕНТАКІ дозволено й надалі вивішувати текст десяти Заповідей Божих на стіні клясних кімнат, як це вони досі практикували, але проти чого виступила Юнія цивільних свобід Кентакі (Kentucky Civil Liberties Union), яка на підставі закону з 1978 року проти давання переваги одній релігії над іншою в стейті, добивалася такої заборони також на підставі конституційної засади про розділ світської й духовної влад. Коаліція релігійних груп цього стейту опротестувала таку „антирелігійну" практику з 1978 року і стейтовий верховний суддя пішов на зустріч цій коаліції, присудивши, що десять Заповідей Божих мають виховний характер і це не засадниче, що ці моральні правила закорінені в юдео-християнській історії. Одначе ліва Юнія цивільних свобід, здається, відкличеться до Верховного Суду ЗСА.

СЕКРЕТАР ВНУТРІШНІХ СПРАВ СІСИЛ АНДРУС звільнив з праці Вілліяма Вейлена, директора Крайової обслуги парків, з уваги на „серйозні проблеми адміністративного порядку" і на стан його здоров'я. Ці причини оспорює Вейлен, заявляючи, що він „вже давно не почував себе так добре". Його приятелі твердять, що Вейлен впав жертвою інтриґ старших віком бюрократів, які недолюблювали його за те, що він приймав на працю молодших віком осіб і сприяв рухові збереження чистоти довкілля. Вейлен відмовився від будь-яких коментарів в цій справі, заявляючи, що його праця була пов'язана з політикою, а „в політичному світі буває різно".

КОРПОРАЦІЯ ЕКЗОН, НАЙБІЛЬШИЙ В КРАЇНІ концерн продукції нафти, мала 1,92 мільйона долярів у прибутках у першому кварталі цього року. Це збільшення прибутків на 101.6 відсотка є найбільшим в історії ЗСА. Голова ради директорів цієї компанії, С. Ґарвін, заявив, що 30 відсотків прибутків слід відписати на конто зміцнення доляра за кордоном, як рівнож на знесення контролі цін на продуковану у ЗСА нафту. Економічні аналітики передбачують, що й інші нафтові концерни мали високі прибутки у перших трьох місяцях року, встановляючи їх висоту на 75 до 100 відсотків.

У світі

САВДІЙСЬКА АРАБІЯ І ЯПОНІЯ ЗАКЛЮЧИЛИ ДОГОВІР ПРО ЗАКУП САВДІЙЦЯМИ ЯПОНСЬКИХ державних бондів на суму коло два і пів більйона долярів. Пов'язане це з великим дефіцитом Японії в міжнародній торгівлі та з надвишкою „петродолярів" (долярів за продану нафтову ропу) в Савдійській Арабії.

МІЖНАРОДНИЙ МОНЕТАРНИЙ ФОНД зрезигнував з пляну скріпити американський доляр при допомозі продажу спеціально випущених цінних паперів, які мали б закупити продуценти нафти, що мають надвишку долярів. Це рішення запало після того, як секретар скарбу ЗСА, Вілліям Міллер, на секретній зустрічі з европейськими міністрами фінансів поінформував про становище уряду ЗСА.

ТІБЕТСЬКИЙ ДАЛЯЙ ЛЯМА, РЕЛІГІЙНИЙ глава тібетських буддистів, а з цього титулу і їх пануючий (король), який перебуває на еміграції в Індії; заповідає можливість свого повороту назад до Тібету, звідки він утік перед китайськими комуністами 1959 року. На його думку, положення і режим в Китаї так міняються, що йому, найвищому релігійному достойникові, буде можливо там перебувати, а може навіть якоюсь мірою сповняти релігійну ролю.

ЗАВОРУШЕННЯ СЕРЕД БЕРБЕРСЬКОЇ ЧАСТИНИ населення Альжиру викликало міжнародні комплікації. Альжирські офіційні чинники і преса обвинувачують уряди ЗСА, Марокко і Франції в допомож́і берберам, які заселюють гірську частину морського побережжя Альжиру. Дотепер альжирський уряд заперечував поширювані закордоном вістки про незадоволення берберського населення та заворушення на замешкалих ними теренах.

ДЕКІЛЬКА ДНІВ ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ Зімбабве, республіки керованої чорними на терені дотеперішньої Родезії, там вибухли серйозні сутички між прихильниками різних політичних угрупувань. Прем'єр Роберт Мугабе заперечив, будьто би очолювана ним партія і його уряд мали будь-яке відношення до цих зударів. Уряд був змушений арештувати понад чотириста ворохобників.

ПРЕЗИДЕНТ НІҐЕРІЇ НАЙБІЛЬШОГО продуцента нафтової ропи в Африці Альгаджі Шегу Шаґарі, був змушений суспендувати усе керівництво і велику частину бюрових працівників державної нафтової корпорації за зловживання. Дотепер викрито зловживань на чотири більйони долярів. Ніґерія є другим по величині доставцем нафтової ропи до ЗСА. Головним доставцем є Савдійська Арабія.

ПРИГАДКА

Пригадуємо всім передплатникам „Свободи", що від 1-го травня ц.р. англомовний „Український Тижневик" (The Ukrainian Weekly) висилатиметься вже тільки тим передплатникам щоденника, які собі цей тижневик окремо замовлять і передплатять. Усі передплатники щоденника вже одержали, або ще одержать окремі повідомлення в цій справі та карточки і зворотну коверту на замовлення. Прохаємо їх негайно виповнити та повернути нам разом з належною передплатою.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ"

Европейські союзники ЗСА не зміняють свого становища щодо санкцій проти Ірану

Люксембург. — Після невдачної спроби звільнити американських закладників з рук ісламських фанатиків в Теграні, які мають підтримку урядових кіл на чолі з Аятоллою Хомейні, виникли нові труднощі й загострилося положення. Це було до передбачення і американські найвищі чинники на чолі з президентом Картером уруховували це, як теж враховували можливість невдачі. Питання тепер у тому, чи Президент і його адміністрація продовжуватимуть рішучу лінію заходів, чи будуть хитатися, а чи навіть відступлять. Не менше важливим питанням буде дальша постава европейських союзників як і Японії.

В понеділок, 28-го квітня, в Люксембургу почалися розмови прем'єр-міністрів дев'яти европейських урядів, членів Европейської Господарської Спільноти. Одним з перших прибув президент Франції Жіскар д'Естен. Постава французького уряду в тій новій ситуації матиме чималу вагу. Дотепер Франція неразд давала вислів своїм сумнівам, хиталася, не завжди погоджувався з потягненнями у Вашінгтоні.

Тому з тим більшою сатисфакцією американські спостерігачі підкреслюють повну людської гідности й політичної далекозорости поставу президента д'Естена, яку він виявив після приїзду до Люксембургу: „Франція рішена стояти разом зі своїми союзниками в солідарности з З'єднаними Стейтами Америки для зусиль звільнити закладників, яких притримують всупереч міжнародним законам і правам людини".

З дотеперішніх інформацій ясно, що всі інші учасники конференції займають таку саму поставу. Сьогодні міністер закордонних справ Данії К'єльд Олезен, уточнив поставу свого уряду, з кіл якого вийшли думки, чи не було б доцільно тепер, після невдачної американської спроби силою звільнити закладників, ще раз передискутувати санкції европейських держав проти Ірану. Міністер Олезен заявив, що данський уряд прийняв інтерпретацію президента Каретра про спробу звільнити протизаконно арештованих, як гуманітарну рятункову місію, а тим самим потреба перегляду політики санкцій повністю відпадає.

Представник Західньої Німеччини в імені свого уряду заявив: „Ми є зобов'язані до цього ходу справі від нього немає повороту."

В часі дальших розмов виникла можливість зустрічі „на вершинах" — між президентом Картером і головами урядів „Дев'ятки" — як це загально називається дев'ять країн — членів Европейського Спільного Ринку — одначе покищо цю справу залишено. На думку учасників нараду у Люксембургу, їхня солідарна постава дає змогу дальших ефективних заходів, а президент Картер отримує в ній тверду підтримку для дальших кроків звільнити ув'язнених.

Колюмбійські терористи звільнили всіх закладників

Богота, Колюмбія. — Шістнадцять колюмбійських терористів, які два місяці тому окупували домініканську амбасаду у цьому столичному місті Колюмбії, придержуючи 57 осіб, в тому числі й американського амбасадора Дієга Асенсіо, звільнили решту закладників, одержавши дозвіл на переїзд до Куби.

Як відомо, ще 21-го лютого ц. р. група з 16-ох терористів, які заявили, що вони є членами марксистського руху „19-го квітня", вдерлись до домініканської амбасади, де відбувалось прийняття для чужоземних дипломатів, окупували її і придержали 57 осіб як закладників, вимагаючи від колюмбійського уряду звільнення ув'язнених терористів, заплати в сумі 5 мільйонів долярів і вільного виїзду з країни. Уряд Колюмбії відмовився від будь-яких концесій терористам, але погодився вести переговори з ними за посередництвом Міжамериканської комісії прав людини. У наслідок переговорів терористи звільнили 38 закладників, а уруґвайський амбасадор втік, вискочивши з вікна на другому поверсі будівлі.

До остаточного узгіднення дійшло у неділю вранці, 27-го квітня, коли замасковані терористи і 18 закладників переїхали автобусом на летовище, звільнили там шість осіб — колюмбійських громадян, та переїхали кубинським літаком до Гавани. Згідно з домовленням вони звільнили останніх 12 закладників, в тому числі амбасадора Асенсіо, який негайно переїхав американським літаком до Фльориди, а відтак до Вашінгтону. Всі закладники є у відносно доброму фізичному стані, заявившим що терористи трактували їх добре.

В заміну за звільнення закладників терористи одержали 2,5 мільйона долярів і запевнення, що на суди ув'язнених в Колюмбії членів їхнього руху будуть допущені члени Міжамериканської комісії прав людини. Терористи одержали право азилю від кубинського комуністичного режиму Фіделя Кастра, хоча покищо невідомо, чи вони залишаться на Кубі.

Совєтська преса називає „щербатою пластинкою" заклики ЗСА і країн Заходу

Київ. — Київська газета „Радянська Україна" з глузуванням пише про різні гасла і заклики Заходу проти агресії СССР на інші країни та проти їхніх сателітів називаючи їх „надщербленою пластинкою", що „попавши у вибоїну починає нудно повторювати якесь слово пісенного контексту", тезою, якої є слова: „Ми повинні провчити". Цього саме лексикону, — інформує газета, — вживають „реакційні кола на міжнародній арені"; вони „лунають зі заходу, півдня і сходу".

І так із Білого Дому та з країн Заходу, — пише газета, — „стрясають повітря" такі фрази: „Ми повинні провчити Совєтський Союз", „Ані зерна йому, ані спортивних тапочок для Олімпіяди. Бойкот!", „Ми повинні провчити Іран! Бльокаду йому!" А зі Сходу — в дальшому глузує газета — йде та ж сама пісня: „Ми повинні провчити В'єтнам. Дамо йому другий урок!" А з півдня знову — виклик: „Ми повинні провчити Анголу! Хай не підтримує національно-визвольних рухів в Африці!"

А відтак газета приходить до висновку, що Вашінгтон не „відчуває всієї сміхотворности намагань провчити нашу велику країну шпильковими уколами, наче не усвідомлюючи небезпеки мілітарної гарячки, влаштовуваної ними у Перській затоці".

Іранські фанатики використовують для пропаґанди тіла загиблих американців

Іранські фанатики, в приявності Аятолли Садегга Халхалі, члена „Революційного суду", відкривають на показ тіло одного із перевезених до захопленої американської амбасади в Теграні американських вояків, загиблих у відкликаній спробі рятунку закладників.

Іран. — Почорнілі тіла забитих у рятунковій місії американських вояків, завданням яких було звільнення 50-ох американських дипломатів і працівників амбасади ЗСА, які від 4-го листопада 1979 року перебувають у фактичному ув'язненні в руках „студентів"-екстремістів, прихильників релігійного фанатика і фактичного диктатора сьогоднішнього Ірану Аятолли Хомейні, були перевезені і виставлені як „експонати" для закордонних кореспондентів на подвір'ї амбасади в Теграні. „Ми привезли їх сюди, — заявили речники „студентів", — щоб ви наочно могли побачити результат Картерової акції". Суддя таз званого „революційного суду", Аятолла Садег Калкалі, підкреслив, що тіла убитих американців — це „документи американської злочинности".

Помимо того, що президент Джіммі Картер й інші офіційні речники американського Уряду неодноразово заявляли, що тільки 8 американців загинуло у цій рятунковій акції, представники „студентів" і сам Калкалі заявляли, що вони знайшли в пустині 9 тіл. Щоб ще більше грати на почуваннях американського народу, Аятолла Калкалі заявив кореспондентам після приїзду військовим літаком до Теграну разом із тілами забитих американців, що іранці, мовляв, „робили все можливе", щоб вдержати тіла разом. П'ять з них є у стані пізнавання, а чотири це тільки їхні голови". Притому він кількакратно заявив, що президент Картер „не говорить правди", якщо йдеться про число загиблих. Крім того, Калкалі твердив, що в пустині він, мовляв, бачив багато більше забитих вояків, „може навіть 20 або більше", але їхні тіла були до тієї міри спалені, що не було що перевозити до Теграну. „Ми хочемо віддати тіла родинам забитих, заявив Калкалі, — після того, як уряд Ірану поробить в тій справі відповідні заходи".

У міжчасі речники войовничих „студентів" заявили журналістам, що захоплених американських дипломатів і працівників амбасади ЗСА розділено на малі групи і перевезено до провінційних місцевостей, а також до міст Квум і Табріз, щоб тим самим перешкодити поновній спробі американців визволити їх. Називаючи працівників амбасади ЗСА „шпигунами" іранські екстремісти заявляють, що вони розстріляють усіх закладників у випадку нових старань президента Картера визволити їх при допомозі військової сили. „Студенти" виступили також з поновною загрозою судити закладників за шпигунство. Щоб оминути скандалу, який міг би виявитися під час процесу, уряд ЗСА намагався, мовляв, застосувати військову силу, щоб вирвати закладників з рук іранців.

Політичні спостерігачі і кореспонденти, які розмовляли з Аятоллою Калкалі, підкреслюють, що т. зв. „Революційна рада" хоче використати невдалу рятункову акцію ЗСА для своєї протиамериканської пропаґанди, бо навіть сам Калкалі неодноразово користувався перекрученням фактів, кажучи, що американське командування в цій акції вживало 18 транспортових літаків і 20 гелікоптерів, спроможних перевезти біля 3,000 вояків.

„Визволені" афганці прибули з „подякою" до Києва

Київ. — Сюди прибули „спеціяльні гості" — делегація Демократичної організації молоді Афганістану (ДОМА), очолена першим секретарем Центрального керівництва ДОМА Бурханом Гіясі, — інформує київська газета „Молодь України".

Після привітання, вручення хліба-соли молоддю Української ССР, в Київському інституті цивільної авіяції відбувся „мітинґ солідарности з народом Афганістану, що бореться проти революційних заколотників, підтримуваних американським імперіялізмом та китайським гегемонізмом". Газета пише, що студенти цього інституту, виступаючи на цьому мітинґу, „запевнили" представників афганської молоді, що вони — „завжди виявлятимуть глибоку інтернаціональну підтримку їхній справедливій боротьбі за щастя простих людей".

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕЗИҐНАЦІЮ ДЕРЖАВНОГО СЕКРЕТАРЯ ВЕНСА

Сайрус Р. Венс

Вашінгтон. — Уже в неділю, 27-го квітня, тут у вечірніх годинах поширилася чутка, що державний секретар Сайрус Венс зголосив президентові Картерові свою резиґнацію, що Президент цю резиґнацію прийняв та що вона буде формально проголошена в понеділок, 28-го квітня що ще не сталося перед друком цього числа „Свободи".

Причиною резиґнації Венса з посту державного секретаря мало б бути його непогодження з американською рятунковою місією в Ірані і Венс мав бути одиноким з-поміж усіх членів Крайової Ради Безпеки, який був в опозиції до цієї місії. Чутка про резиґнацію Венса розійшлася на підставі його повідомлення телефоном одного з його приятелів, але в неділю ввечорі сам Венс цієї чутки не потвердив, а Білий Дім її ані не потвердив, ані не заперечив. Наступником Венса мав би бути його дотеперішній заступник на пості державного секретаря, Воррен М. Крістофер.

Згідно з інформаціями з офіціяльних джерел, Венс активно виступав проти рятункової місії в Ірані і ще перед її невдачною спробою минулого четверга поінформував президента Картера, що він не може і не буде цієї місії публічно підтримувати. Згідно з цими інформаціями, Венс зголосив свою резиґнацію ще 11-го квітня, негайно після того, як президент Картер дав свою згоду на переведення рятункової місії. В урядових колах коментують, що час проголошення резиґнації Венса саме тепер може неґативно відбитися на позиції президента Картера та його уряду, бо буде підтримкою у управедливленим домашніх і закордонних критиків рятункової місії в Ірані. При цьому пригадується і потверджується вже попередні приватні повідомлення, що Венс і без рятункової місії в Ірані плянував свою резиґнацію після вигаснення першої каденції президента Картера в січні наступного 1981-го року.

МОСКВА Й НЕ ДУМАЄ В БУДЬ-ЧОМУ ПОСТУПАТИСЯ — ПОГРОЖУЄ ҐРОМИКО

Париж. — На закінчення свого дводенного побуту в Парижі, в днях 24-25 квітня, Андрей Ґромико, міністер закордонних справ СССР, відбув пресову конференцію, під час якої він забраним у большевицькій амбасаді паризьким репортерам схвильованим голосом підтвердив, що Москва аж ніяк не думає в будь-чому поступатися. Навпаки, в усьому обвинувачував він держави НАТО, а в першу чергу ЗСА.

Виступ Ґромико на пресконференції, а перед тим його постава у розмовах з президентом Франції Жіскар д'Естеном і міністром закордонних справ Жаном Франсуа-Понсе, переконали французькі чинники, що з боку СССР немає найменшої ознаки будь-яких концесій, чи спроби злагіднити напружені відносини. В справі Афганістану прийшло до одвертої суперечки так, що французький комунікат подав тільки що „обидві сторони з'ясували свої погляди в справі Афганістану".

На пресовій конференції Андрей Ґромико пригадав, що „Леонід Брежнєв, генеральний секретар КПСС і президент СССР, не забув, з якою приємністю він прийняв запрошення відвідати Францію", на що йому при виїзді чемні французи заявили, що це запрошення й далі дійсне, але дати, коли б вони хотіли його „вітати", не подали.

ЗСА він обвинувачував в усіх головних гріхах сучасної кризи, навіть у тому, що Москва напала на Афганістан. Видимо подратований він був, коли йому поставили запит, що буде з Олімпіядою в Москві. На запит, чи і коли СССР думає відкликати свої війська з Афганістану, він порадив не обманювати себе тим, бо вихід совєтських військ з Афганістану „нереальний", а говорити про те — це тільки „витрата часу й енергії". Це було б можливе, коли б „мирні відносини з Пакістаном й Іраном були відповідно гарантовані".

Французькі дипломати, як і французька преса, серйозно занепокоєні випадами й погрозами Ґромика під адресою Пакістана. Він заявив, що під час останнього побуту в Делі, Індія, він довідався докладно, скільки й де на терені Пакістану міститься вишкільних таборів афганських партизан, в яких перебувають тисячі партизан і яких після вишколу висилають на терен Афганістану, узброївши їх модерною зброєю. „Ми є глибоко заскочені Пакістаном... Він мусить розуміти, що йому не вдасться змінити режиму в Афганістані... Ми не можемо розуміти, як він (Пекістан) бачить свою майбутню екзистенцію..."

Накінець Ґромико додав, що Европа провокує СССР зміцненням своїх збройних сил. „Положення погіршилося в Европі через тиск ЗСА і ми хочемо, щоб ваші інформаційні засоби і ваша публіка знала про це", — сказав він.

ПРЕЗИДЕНТ МЕХІКО, ХОЗЕ ЛЬОПЕЗ ПОРТІЛЛЬО, виїжджає слідуючого місяця на цілий ряд закордонних поїздок: до Канади, Західньої Німеччини, Франції і Швеції. В своїх поїздках він буде пропаґувати свою немарксистську розв'язку критичних ситуацій у різних країнах, де нагромадилися революційні сили. Починає він пропаґувати свою програму насамперед серед сусідів Мехіко середущих американських держав. Його концепція заперечує ліберальний капіталізм, але протиставиться рішуче марксизмові.

ОКЦІДЕНТАЛЬНА НАФТОВА КОМПАНІЯ, ЩО ЇЇ президентом є відомий д-р Арманд Гаммер, заключила договір з румунським урядом про доставу Румунії сорока мільйонів тонн вугілля на протязі двадцяти років.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily exept Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Нарід має право знати, але...

У другій половині квітня 1980 р. відбулася в Дакарі, столиці Сенегалю, в Північній Африці, конференція журналістів з різних країн світу в справі метод та політики розсилання інформації по світі. Пригадується, що в минулому році ЮНЕСКО також старалося виробити певний кодекс поведінки світової преси, але до однозгідного заключення не дійшло тому, що Совєтський Союз і його комуністичні союзники настоювали на тому, що тільки уряд даної держави має право керувати пресою, цебто контролювати її зміст та її розповсюдження. На звичайній мові — це ярмо та цензура преси.

Під час триденної дискусії представники світової преси не могли також винести жадної конкретної постанови, як цього не могла зробити ЮНЕСКО. Пресові синдикати на Заході побоювалися, що резолюція ЮНЕСКО за підтримкою комуністичного бльоку могла б довести до обмеження доступу до джерел новин у світі.

На останній конференції реґіональна співпраця та солідарність між журналістами третього світу зазнали певних невдач в їх намаганні припинити західнє опанування світових новин. Голова Пан-Африканської Пресової Агенції відтягнув свою резолюцію, побоюючись фінансової відповідальности і сварок поміж окремими делеґаціями. Представники „Латинської Преси" з Куби не прибули, бо сенеґальський уряд відмовив їм в'їздових віз через непорозуміння, яке мали сенеґальські делеґати під час конференції націй,які не опреділили себе ні до Заходу, ні до Сходу минулої осени в Гавані.

Великі західні пресові орґанізації, яких репрезентували „Юнайтед Пресс Інтернешенал" та „Ажанс Франс-Пресс", були нещадно піддані критиці за високі ціни на їхню продукцію та за те, що вони мало присвячують уваги народам третього світу .

Представник юґославської пресової аґенції „Танюґ" викликав сальву сміху, коли він заявив, що преса в Юґославії не контрольована державою. Чеський делеґат привіз підручники для журналістів третього світу, хоч він признав, що на ділі він сумнівався, чи ті підручники стануть в пригоді цим журналістам.

Уряди держав третього світу також підпали критиці за те, що вони багато говорять, а мало роблять у справі реґіонального розповсюдження вісток і за високі оплати за пресові повідомлення й статті.

Виринули також деякі різниці у дефініції, що саме являє з себе новинка, вістка, бо одна чи інша подія може мати першорядне значення в Европі, але може бути цілком без новинкарського значення в Америці чи Африці.

Назагал майже всі делеґати були однозгідні в тому, що для більш успішного розповсюдження вісток їх характер повинен би бути в національному контесті, цебто їх слід писати чи інтерпретувати під кутом зацікавлення даною подією в окремих країнах.

З конференції стало ясно, що народи третього світу хочуть мати свій власний голос, але не було жадних пропозицій для розв'язки, яка задоволила б усіх, і ледве, чи така розв'язка знайдеться в майбутньому.

Жадоба наживи

Як відомо, одною з причин упадку шаха в Ірані були підкупства, спекуляції, різного роду обманства, породжені безконтрольною погонею за матеріяльною наживою серед найвищих привладних кіл, навіть серед найближчої родини шаха. Розслід американською пресою причин і наслідків недавнього краху на міжнародних ринках срібла виявив, що одним з найбільших закулісових спекулянтів і найбільшим спільником братів Гантів був принц Файсаль, син другого заступника прем'єр-міністра Савдійської Арабії і командира Національної Ґвардії, головної збройної сили тієї країни,Батько Файсаля,принц Абдулла, є також третім у черзі престолонаслідником.

Як подають фінансові джерела з Лондону і інших біржевих осередників, принц Файсаль і його двох савдійських спільників закупили від Ганта або за його порадою, срібла на більше як чверть більйона долярів. Інші „бизнесмени" з кола найближчих співробітників і приятелів командира Ґвардії, принца Абдулли, шейх аль Амоуді з Джідди і колишній шваґер Абдулли Магмуд Фосток, разом з Наґі Наґасом, ливанцем, який живе в Бразилії, були на ділі партнерами братів Гантів. Про того бизнесмена з Бразилії широко розписувалася преса в часі самого краху. Власне ця трійця в останньому моменті намагалася порукою бондами рятувати Гантів і ціни срібла на біржі.

З кіл арабських бизнесменів у Парижі інформують, як подав „Ню Йорк Таймс" з 19 квітня, що „принц Абдулла сам мав купу грошей у цьому". Шейх Амоуді сам спекулював і прикривав спекуляцію інших „княжих" достойників землею і реальностями в Савдійській Арабії і протягом короткого часу заробив на цьому „маленьке" майно вартости около 300 (триста) мільйонів долярів. У відрізненні від американських спекулянтів, які купують сертифікати на товари, а коли купують такий товар, як дорогоцінні метали, то не перебирають їх у свої руки, але залишають в посіданні банків, савдійці закуплене срібло перебирали у своє фізичне посідання. Купували вони його тоді, коли ціни були ще 13 долярів за унцію, але головну масу закупили в ціні понад 30 дол. за унцію. Величину їхніх втрат збільшує факт, що тепер зиски від капіталу дають 20% в річному відношенні, а вони мусять тримати тонни срібла й дивитися на нього.

Жадоба наживи часто призводить однаково, як до фінансового, так і до політичного краху, не говорячи вже про моральний бік цієї справи.

АҐЕНТИ СЕКРЕТНОЇ СЛУЖБИ, ЩО ЇХ ОБОВ'ЯЗКОМ є охороняти Президента і які, через Картерову тактику лишатися під час виборчої кампанії в Білому Домі, втрачають грошові „овертайми", які б вони побирали в іншому випадку, коли б Президент таки частіше залишав „Сад рож" для подорожей по виборчих дорогах. Щоб рекомпенсувати втрачене, охоронців Президента посилатимуть в інші відрядження, наприклад, супроводити Першу Леді країни в її поїздках по Америці у передвиборчих справах її чоловіка-президента.

Панас Феденко

ПРАВО НА ЗБРОЙНУ ІНТЕРВЕНЦІЮ

Аґресія на Угорщину 1956 року та окупація Чехо-Словаччини в році 1968 була „виправдана"в Москві необхідністю допомогти „братнім країнам" врятувати їхні здобутки перед інтриґами „імперіялістів". Цей мотив невпинно повторює совєтська пропаґанда і після окупації Афганістану. Формально, привезений із Чехо-Словаччини „перший секретар афганської компартії" Кармаль просив Брежнєва послати війська в Афганістан на допомогу трудящим цієї країни проти „реакції" та „імперіялізму". Подібну комедію — „запрошення варягів", що сталася в Чехо-Словаччині 1968 року уряди держав НАТО „ковтнули" без особливого протесту: адже ця країна належить до „совєтської сфери" ще від конференції в Ялті 1945 року. Мені здається, що й окупація Афганістану „братніми арміями" не наробила б великого шуму в світовій політиці, бо і в цій країни вже кілька років порядкують емісари Кремля і на це уряди Західньої Европи й Америки дивилися спокійно. Рух совєтських армій в цю гірську, відсталу країну збентежив політиків західніх великодержав головно з огляду на загрозу для джерел нафти в Перській затоці: від Афганістану до теплого моря недалеко.

Безперечно совєтські імперіялісти бачать небезпеку для свого панування у різних частинах світу.

Японці домагаються звороту Курильських островів в Тихому океані, які Москва захопила в 1945 році. Комуністичні китайці добиваються зміни „несправедливих кордонів" з Росією, що були продиктовані царським урядом. Кремль називає загрозою для себе маневри відділів армії НАТО в Норвеґії і протестує. Рішення держав НАТО зміцнити свої сили в Західній Европі совєтська преса і уряд піддають суворій критиці. Словом, з різних боків відчуває московське Політбюро „кривду" для своєї імперії і загрозу аґресії.

Уважний читач совєтської преси знайде в ній натяки на право московського уряду виступити збройно. в Західній Европі для оборони проти здогадної аґресії. Про це право писала „Литературная Газета" 27-го лютого 1980 р. Вона приписує урядові Західньої Німеччини пляни післати німецьке військо поза країнами Західньої Европи й Америки, які належать до НАТО. „Литературная Газета" пригадує західнім „імперіялістам" параграфи 53 і 107 Хартії Об'єднаних Націй з 26-го червня 1945 року. В тих постановах стверджено право союзних держав ужити сили проти ворожих держав (Японії та Німеччини), коли ці країни знову почнуть аґресивну політику.

Від 1945 року настали в світі великі зміни. Японія і Західня Німеччина стали союзницями в Другій світовій війні і в державах НАТО ніхто не жде „аґресії" із Японії та Німеччини. Але совєтський уряд не відмовився від свого права вести війну проти Японії та Західньої Німеччини, коли визнає, що із цих країн загрожує совєтській імперії аґресія. І в договорі між урядом Західньої Німеччини та урядом СССР, що був підписаний у Москві 12-го червня 1970 року, Кремль не відмовився від постанов хартії Об'єднаних Націй про право інтервенції проти аґресивних плянів „ворожих країн".

Отже, не виключено, що в Москві визнають збільшення збройної сили Західньої Німеччини за підготову до аґресії і вирішать післати „каральну експедицію", щоб припинити „аґресію". До речі, згадані постанови Хартій Об'єднаних Націй не вимагають дозволу Ради Безпеки на збройну інтервенцію супроти колишніх „ворожих держав". Москва має для своєї акції юридичну формулу, якою може виправдати інтервенцію на Заході і створити тут „другий Афганістан"... Немало „політичних чудес" сталося в світі після Другої світової війни!

ГРУПА КОЛИШНІХ РОСІЙСЬКИХ ДИСИДЕНТІВ, які тепер проживають у ЗСА, запротестували публічно проти арештів у Москві кількох десятків членів правозахисного руху, зокрема проти недавнього арешту т. зв. Працюючої комісії перевірки вживання психіятрії для політичних цілей. Цю групу заснував і очолював до його арешту Александер Подрабінек. Протест, у якому також згадується Татяну Веліканову, був поміщений у формі листа до редакції „Ню Йорк Таймсу" з 23-го квітня ц.р. Під листом-протестом підписались: Людмила Алєксєєва і Ніколай Вілліямс, Александер та Ірина Ґінзбурґи, Павел і Мая Літвінови, Сара Твердохлєбова, Борис і Юлія Закси, Валентин і Татяна Турчіни.

КАНАДСЬКИЙ УРЯД ФОРМАЛЬНО РІШИВ бойкотувати цьогорічну Олімпіяду в Москві. Рішення це прийшло після довгих дебат, які вже були породили сумніви, чи взагалі уряд лібералa П'єра Трудо піде на таке рішення. Попередній уряд консерватиста Джо Кларка вже був таке рішення виніс. Одначе зміна уряду вимагала ще раз переглянути цю проблему.

Я. Гайвас

КОМУНІСТИ В ПОЛЬЩІ

Цілий цикл невдач, що їх зазнав комуністичний режим у Польщі, мусів раніше, чи пізніше викликати протизаходи з боку Москви і її польських намісників. Саме в травні минає рік від тріюмфальної дев'ятиденної поїздки Папи Івана Павла II по Польщі. Поїздка ця була не лише тріюмфом Папи і населення Польщі, а в першу чергу польських патріотів, але не меншою поразкою для варшавського режиму і його російських протекторів. Мільйони поляків, які вітали Папу, не зважаючи на перешкоди з боку уряду і Комуністичної партії, блискуча організація всіх технічних подробиць побуту і поїздок Папи через цілу Польщу, участь у Богослуженнях та різних Його виступах сотень тисяд молоді, державних урядовців, вояків польських збройних сил у мундурах доказали з одного боку, що тридцять років посиленої роботи комуністів не принесли їм намічених успіхів, не прихилили населення до них, а з другого боку, що Католицька Церква і національні кола довкруги неї мають не лише підтримку того населення, але й уміють його вести і в часах труднощів та криз, і в часах тріюмфу.

Не минуло року від тієї маніфестації польської перемоги на духово-культурному фронті, як прийшов остаточний крах практичних заходів польського комунізму на господарському відтинку. Не допомогли 15 більйонів кредитів зі Заходу на підтримку і розбудову народної господарки в Польщі, не допомогли клявзулі „найвищого упривілеювання" для польських промислових виробів у різних країнах Заходу, в першу чергу в ЗСА, не допомогла експертиза, яку поставлено до диспозиції варшавському урядові, — комуністична система, як усюди так і в Польщі, показалася непридатною до тривалої успішної розв'язки господарських проблем.

Тепер прийшов останній час і вже не можна довше відкладати змін. Ці зміни, чи вірніше їхній початок, бо чим далі їх буде більше, заіснували в квітні в часі сесії польського сейму. Як це звичайно буває в тій системі, насамперед треба було знайти „винного" в усіх невдачах, треба „козла відпущення",на плечі якого можна б було пересунути відповідальність за всі невдачі системи. Отже полетів прем'єр Ярошевіч, якому навіть на сеймі, де його скликали, не дано змоги вияснити й оправдати своє поступування. На його місце обрано прем'єром Бабюха, який у своєму експозе,мабуть, нехотячи не лише виявив глибину криз і невдач комуністичного режиму в Польщі, але також тверду конечність виходити зі створеної ним дійсности осторожно й поволі. Зміни мусять бути далекосяжні, але які вони будуть, того Москва ще не сказала Бабюхові. Вона покищо тільки пробує ґрунт. Забезпечуючись на всі боки, Бабюх говорив „двояко випукло". „Нічого не можна робити нагло, але також не можна резиґнувати з всіляких починів". В тому пітіївському пляні заповів він про дальші господарські наміри, які будуть проводжені в життя протягом 1980 року. Злегка тільки заповів він підвишку цін, ощадности в бюджеті і в державному видаткуванні, але це все залежить від загальної ситуації і від московської політики в ближчому часі.

З інших потягнень виразно видно, де були найболючіші прориви, які насамперед влада збирається латати. Серед них на першому місці департамент релігійних справ. Дотепер керував тим департаментом „чловєк-ґума", як кажуть поляки, Казимир Конколь. Той Конколь реаґував на все як найчуліший інструмент. Коли треба було бути холодним,він ставав куснем льоду, коли треба було атакувати католицький клер і мирянські кола, він брутально і без причин накидався, хто йому навинувся під руку; коли треба було обіцянками укоськувати, його лице перемінялося в один великий усміх. За минулорічну травневу невдачу він мусів заплатити шкурою. А на його місце прийшов тісний співробітник УБ (Уряду Безпеки), що здобув колись лаври у Звйонзку Млодзєжи Польскєй, де було створено спеціяльні ячейки для боротьби з польськими патріотами і українськими націоналістами, що їх тоді було ще чимало в Польщі, Єжи Куберскі. За заслуги його підвищено 1972 року, даючи пост міністра освіти, де він рука в руку з УБ переводив большевізацію польської культурної діяльности, шкільництва та вів боротьбу проти католицизму. А тепер як випробуваний і „загартований" у цьому роду боях, він отримав дуже вимогливу функцію керувати релігійно-церковними справами, головним фронтом боротьби.

Обсада інших постів указує, що Москва підходить до своїх цілей дуже обережно і широким фронтом. Під сучасну пору проходять тільки початкові заходи, підготова ґрунту. Після вичищення ґрунту і його підготови прийде час на головні потягнення. Але на них треба почекати.

Ті головні потягнення залежатимуть від того, яка буде постава польського населення, його опір, які тактичні умілості й гарт виявлять керівники польського національного життя і, очевидно, яке буде загальне положення в світі.

Леся Лисак-Тивонюк

БАРВІНКОВІ ОЧІ

Перше, що кинулося Галині ввічі, коли вона висіла з авта перед невеличкою хатою на бічній вулиці, була грядка барвінку під вікнами. Вправді бачила його завжди, коли відвідувала пані Марію, та цим разом барвінок саме зацвів. Не могла відірвати від нього очей. Темнозелене листя, що перезимувало під снігом, набрало від сонця полиску, а поруч нього снувалися молоді паростки з ніжнозеленими листочками, густо перетиканими синіми квіточками. „Виглядають немов манюсінькі сині зірочки" — мигнула думка. Сотні разів Галина захоплювалася квітучим барвінком, і за кожним разом захоплення було нове та свіже.

Побачила на малому квітнику поруч хати похилену над землею жіночу постать. Жінка стояла навколішках і щось виполювала з-поміж кущів рож. Щоб не злякати її несподіванкою, Галина здалеку закликала: — Дай, Боже, щастя, пані Маріє! Сива голова, з якої зісунулася хустина, повернулася в її бік, і ніжно пролунало: — Дякую,дай Боже, і тобі щастя, дитино!

Для пані Марії Галина все ще була „дитиною", хоча різниця їхнього віку не переходила двадцяти років. Та бездітна пані Марія була приятелькою покійної матері Галини, знала її змалечку, й пестлива назва досі залишилася. Сива пані піднімалася на ноги з трудом, виправдуючись: — Бачиш,Галинко, мені важко похиляти спину, дуже болить. А коли приклякну, тоді можу працювати. Щож — старість — зідхнула! „Така ця грядочка, як колись в нас був добрий рушник" — всміхнулася жінка, — а копаючи, задихалася. — Та ходи в хату,дитино. Ти в мене така дорога гостя! Яка я рада, що ти завітала до мене! Ти не знаєш, Галинко, — урвала в половині речення. Мабуть хотіла сказати „не знаєш, як важко бути самотньою на старість". Не хотіла наводити смутку на душу доброї людини, яка про неї пам'ятала.

— Ходім у хату — дріботіла обважнілою ходою — ходім, погощу тебе чаєм, таким пахучим як колись вдома і домашньою булочкою.

Шукала в кишені хвартуха ключа, раптом, зупинилася, кажучи:— Ще зірву для тебе букетик нарцизів! Білих нарцизів, таких як вдома, пам'ятаєш? Тих, що так ніжно пахнуть. Бо є теж нарцизи, хоч і гарні, та без запаху. А в нас колись, дитино, все пахло! Не лише весняні квіти й квітучі кущі й дерева, навіть перша зелена травиця теж пахла! Мабуть повітря тоді було інше, тому так чулося всякі пахощі.

— Не зривайте, пані Маріє, шкода, хай ростуть й милуються сонцем — попросила Галина. — Ах, дитино, — із старечих очей променювала безмежна сердечність — добрій людині, яка пам'ятає про самотню стару жінку хочеться дарувати все найкраще! Підожди — і вже зривала стрункі стеблини нарцисів.

Ступивши на сходи, Галина ще раз обняла зором квітучий барвінок. -Така краса — шепнула — така відвічна і завжди свіжа, що ні словами не опишеш, ні в пісні не виспіваєш. Раз мені нагадуються маленькі голубі зіроньки, а другий — наче б це були барвінкові очі. Такі лагідні очі старих людей.

Ледве це сказала, пожаліла своїх слів. Бо зі старечих очей пані Марії скотилися дві сльозинки. Змахнула їх швидким рухом, і зміненим голосом шепнула: Зараз зроблю чай. Будеш пити зі склянки, як колись вдома? Бо тут звичай подавати у чашках. Та чай у склянці краще виглядає. Краще бачиш його колір .

Старенька заметушилася в кухні. Галина хотіла їй допомогти. — Ні, ні, ти в мене гостя, відпічни, певно втомилася заробітною працею .

Золотився чай у склянках, пахла ванілією домашня булка. Вели розмову на буденні теми, та Галині не сходив з думки момент, коли сива пані мовчки заплакала. Марія наче відчитувала її думки.

— Не дивуйся, дитино. Мої нерви вже послаблені віком і... і переживаннями. Ти сказала вголос два слова, які все у мене на гадці. Про барвінкові очі. Ти, мабуть, не знаєш, що це для мене означає. Це був колір очей мого сороклітнього товариша життя, мого чоловіка. Минає десять років від його смерти. Замкнув на віки очі саме тоді, коли під хатою зацвів барвінок. Він його там посадив, його плекав. З того часу, скільки разів гляну на барвінкове квіття, бачу в ньому його погляд. І хоч опановую себе з усіх сил, котяться сльози. Чому я не померла замість нього, дитино?

Голос звучав безмежним смутком. Галина пригорнула до грудей старечі поморщені руки: Така Божа воля, пані Маріє. Може б йому без вас було ще важче, ніж вам без нього?

Запанувала мовчанка. Потім сива пані материнським рухом підсунула тарілку зі солодкою булочкою і сказала: „Їж, дитино, їж. Тобі треба сили, бо важко працюєш. А мені пробач хвилину слабости.

— Я вас розумію, — обняла худенькі плечі Галина. — Та так, як барвінок зацвітає кожної весни, так без сумніву очі вашого мужа дивляться на вас завжди з другого світу. Він напевно прагне, щоб ви раділи барвінковим квіттям.

— Барвінковими очима, — задумано шепнула сива жінка.

Богдан Певний

МИСТКИНЯ З ВЕЛИКОЮ ВІДВАГОЮ

Біжучий мистецький сезон цікавий несподіванками — виставкою великого майстра сучасности Олександра Архипенка, збірною виставкою „неконформістів" з України, посмертною виставкою Миколи Неділка і тепер свіжою виставкою Христини Оленської, відкритою 20-го квітня 1980 року в Українськім Інституті Америки в Ню Йорку. Остання сягає найдальших закутків зачерствілого світосприймання, проломлює стіну моральних стандартів, оповідає про промовчуване. Христина Оленська досягнула те, чого не зуміли інші з бажанням здивувати байдужих мешканців космополітичної метрополії. Ґрафіті нюйоркських підземок хіба ще тривожать відвідувачів з глибокої провінції! В Оленської переконує щирість! Зміст контроверсійного просмику її творчости в'яже нитка співзвучности з „Сніданком на траві" Едуарда Мане і сатиричними малюнками Анрі Тулуз-Лотрека. Тоді також говорили про занепадницький напрям мистецтва, бо мистці посміли винести на поверхню частину дійсности, про яку загал шепотить по кутках. Стилево зміст у Христини Оленської усучаснений. Близький він до експресіонізму Едварда Мунка і Джорджа Ензора, а скоріше усього до сучасного їй „поп арту" перелому 60-их і 70-их років у Америці.

Про все це згодом, бо творчість Христини Оленської була виповнена постійним й інтенсивним шуканням, так як її короткотривале життя, яке, можливо саме тому, несподівано обірвалось.

Дебютувала Христина Оленська наймолодшою з-поміж учасників виставки Товариства Молодих Українських Образотворчих Мистців у ґалерії Барбізон Плаза в Ню Йорку 1958-го року на 17-му році життя, хоч ця виставка не була її першою. Стилізовані краєвиди Христі вирізнялися суб'єктивністю і відтінками кольорів, де була помітна краплина впливу першого її учителя малювання, Мирослава Радиша.

Тоді в Америці цупко закріпився абстрактний експресіонізм і молодому мистцеві годі було борюкатися з обіцюючими дороговказами Віллема Де Куніна і Джексона Поллака. Христина попробувала своїх сил у модній течії. Серед нас, молодих мистців, піонером і скрайнім поклонником абстрактного експресіонізму був Михайло Урбан. Все таки важливість предметного світу для малярства Христини була необхідною і тому вона дуже скоро покинула безпредметність, у противагу до своєї сестри Аркадії, яка довше затрималась в абстрактному експресіонізмі. Шкода, що на виставці проминули абстрактні картини Христини Оленської, чим захитали ретроспективний її характер.

Духовий світ молоді 1950-их років являв собою лябіринт болючих переживань. Батьки, зайняті щоденними турботами матеріяльного забезпечення родин, вимагали від своїх дітей беззастережно прийняти їх погляди, а незнайоме окруження вабило і лякало незмірним океаном нового і незбагненого. Як протидія, викликана тоталітаризмом батьківських переконань, зростала підсвідомо симпатія до скрайностей, до анархізму. Екзистенціялізм Жан-Поля Сартра вражав своєю логічністю. Суб'єктивізм перемагав об'єктивізм бажанням необграниченої індивідуальної свободи. Поетами наших почувань були Юрко Тарнавський і Богдан Бойчук. Такому станові не допомагав незрозумілий нам роздор серед українських мистців, особливо тоді, коли різні групи навипередки старались перетягнути декого з нас на свою сторону, сіючи тим небажані непорозуміння, викликаючи неоправдану заздрість і зарозумілість, а головно спиняючи послідовність розвитку талантів.

Дозріваючи, Христина Оленська почала відчужуватися від українського „уявного" світу і звернулась гасити свою моральну і матеріяльну спрагу до світу „реального". Тоді, щораз то виразніше почав зарисовуватись двоподіл серед українських мистців — тих, що лишилися працювати виключно в українській громаді й здебільша, силою фактів, були змушені перетворитися на „недільних малярів", і тих, які рішилися жити професійним життям, шукаючи ринку збуту і признання серед чужинців. Звичайно, молодій людині, яка вложила у мистецькі студії щонайменше стільки ж зусилля, що її товариші інших професій, навіть не приходило на думку розглядати свій фах як щось меншевартісне. Власне навпаки — вони вірили, що окрім знання мають ще талант! Мистецтво повинно цінитися вище!

Христина Оленська прагнула бачити у мистецтві не лише вузьку спеціялізацію маляра, а розширити його засяг на усі прояви життя. Мистецтво не само малярство, а концепція творчости! Найчіткіше її стримління проявилося у ювелірних виробах, які для неї були маленькою частиною всеохоплюючої творчої концепції. Коли говоримо про ювелірні вироби, то у першу чергу маємо на увазі шляхетні метали — плятину, золото, срібло. Світ Христини — це світ мистецького піднесення, в якому шляхетність матеріялу повинна уступити дорогу творчості. Важні тут форма і кольор! Тому Христина вибрала пап'є-маше — плястичну масу зі суміші паперу і клею. З пап'є-маше вона моделювала перстені, сережки, браслети, намиста-пекторалі. Розмальовувала їх пестрими-люмінаційними кольорами. Поява нових, визиваючих ювелірних виробів з пап'є-маше викликала сенсацію. Передові американські журнали „Базар", „Аванґард", „Лук", „Пост" навипередки 1966 року вміщали обширні статті про Христину Оленську і її вироби, ілюструючи ці статті численними світлинами, на яких зображувано найславніші модельки, зодягнені у Христинині паперові клейноди.

Христина почала працювати над своїми ювелірними виробами ще 1963 року, але незабаром вона зрозуміла потенційну силу цієї техніки. Їй хотілось говорити не лише про декоративність предметів, а змусити їх розказувати про її внутрішні переживання — терор, боязнь, біль, ненависть, гнів. Заатакувати самі основи маломіщанства, виступити проти штучних моральних чеснот і нещирої шанолюбливости. Вона пробує робити з пап'є-маше

(Закінчення на стор. 3)

Надзвичайний Шевченківський концерт з „Думкою" в Торонті

Хор „Думка" з Ню Йорку приїхав до Торонта, щоб дати нам повну Шевченківську програму в музиці і в слові. Концерт був повторений у недалекому Гамільтоні.

Програма цікава, нова, не сзандартна та така, що не часто можно почути, бо не всі хори мають знання, можливості і відвагу братися за складні, „непопулярні" твори, тим більше тому, що не кожна публіка вміє їх оцінити та зрозуміти.

Концерт почався гарним зоровим ефектом: порожня, відкрита й темна сцена, і несподівано падає яскраве світло на правий бік від сцени. Там на підвищенні стояло погруддя Шевченка роботи скульптора Леонарда Родрігеза з Парагваю, тепер власність Канадської Української Мистецької Фундації. В ногах підвищення стояла чудова велика трипільська ваза зі соняшниками. Бюст прикрашений червоною китайкою... Цей зоровий момент підкреслив тему вечора.

Тоді почали виходити на сцену хористи. Панове в смокінгах, пані в довгих вишневих сукнях, прикрашених ніби вишивкою. І по залі розніcся „Заповіт" Вербицького з приємним солістом — басом Ігорем Зам'ятим. Святочний, врочистий початок...

Поет Богдан Рубчак, професор Іллінойського університету в Чікаго, підкреслив глибоку віру Поета в перемогу української правди — ставлячи контрастами, „палату" як центр ворожого панування, та „попід тином хати"... як осередок правди, щирости українського життя та змагання.

Співачка Марта Кокольська — Мусійчук виступила як солістка з хором у „Хустині" Ревуцького. Другим солістом був ред. Василь Тершаковець. Твір виконаний перший раз в Торонті, цікавий, гарний та ефектовний з добрими солістами: тенор Тершаковець звучав свобідно і переконливо. Сама співачка Кокольська — Мусійчук виконала „Минають дні" Лисенка, „Вітре, буйний" Китастого і арію Оксани з опери „Гайдамаки" Мейтуса з глибоким виразом, драматизмом і щирістю. Публіка сердечно їй дякувала за виступ оплесками; солістці як і хорові, музикально акомпаньювала Євгенія Палій.

Ольга Кириченко — Шуган з мистецької студії Олімпії Добровольської з глибоким чуттям прочитала „У тієї Катерини" та „У неділю ранесенько". У другій частині програми — „Сон", „Гори мої високі". Чудова мова, приємний голос та відчуття змісту і вміння його передати характеризували живе слово Ольги Кириченко.

Хор „Думка" виконав ще „Сонце заходить" Іконника, „Туман хвилями лягає" Лисенка, „Садок вишневий" Вахнянина, „Чи ми ще зійдемося знову" Людкевича зі солістами Алою Грогуль і Б. Глушевським,і „Молитву" — себто другу частину кантати — симфонії „Кавказ" — Людкевича. На закінчення могутню „Українy — Давидовського зі солістом Богданом Глушевським. „Україна" — це монтаж творів Шевченка з оригінальною музикою Давидовського.

Хор спочатку звучав трохи втомлено, головно на високих позиціях, бо неспана ніч та 12 годин їзди автобусом без перерви — відбивається. Але хористи знаменито розспівалися і насолодою було слухати твори Шевченка в їхньому виконанні. Дикція хору виразна, так що СЛОВО Шевченка дійшло з музикою до слухачів. Інтонація чиста і, дякуючи енергійному диригентові Семенові Комірному, хор здисциплінований і чутливий: реагує на нюанси темпа та динаміки. Контрасти динамічні, ефектовні, цілість музикальна і з життям.

По закінченні концерту „Думка" диригент Семен Комірний, солістка Марта Кокольська — Мусійчук і декляматорка Ольга Кириченко — Шуган дістали заслужені китиці квітів від Комітету Українців Канади та хору „Бурлаки".

Шкода, що торонтці не зуміли заповнити залю: 500 осіб на Шевченківському концерті в такому великому місті — це не свідчить добре про громаду. Таких гостей можна було чисельніше зустріти та Шевченка відзначити масово.

Може якість останніх двох Шевченківських концертів в Торонті, як і недавній виступ в Торонті „оперної групи з Ню Йорку" розчарували нашого глядача? Хоч це не оправдання... Хорові „Думка" бажаємо дальших успіхів у праці та дальшого співання нового мистецького репертуару.

Оксана Бризгун-Соколик

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб заповнити їм кращу будучність, в нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Сумівська молодь Рочестеру в обороні Юрія Шухевича

Рочестер, Н.Й. (М.Л.). — В днях від 28-го до 31-го березня ц.р. відбулася тут голодівка солідарности з Юрієм Шухевичем, зорганізована керівними членами Спілки Української Молоді (СУМ) рочестерського Осередку.

В голодівці взяли участь: Ярослав Білоус — голова Осередку, Юрій Мельник і Ігор Гонтар — виховники юнацтва, та Анатолій Діссtrян — активний член Осередку. Всі учасники голодівки молодого покоління (з 27-ми до 32-ох років життя). В часі голодівки вони, як також і інші члени СУМА, розповсюджували роз'язнювальні детючки.

На закінчення голодівки в понеділок 31-го березня учасники голодівки відбули інтерв'ю в „Сіті Гол". В наслідок їхньої акції посадник міста Т. Раєн повідомив, що день 21-го серпня ц.р. він проголосить „Днем Юрія Шухевича" в Рочестері. Того дня демонстранти також мали зустріч з конгресманом Ф. Гортоном, який заявив, що буде докладати всіх зусиль у напрямі звільнення Юрія Шухевича.

Місцева американська газета помістила гарну статтю на початку голодівки, а за три дні знову повідомила про висід акції наших молодих друзів.

Сеньйори СУМ'у, як і всі старші і молодші члени української спільноти в Рочестері, раділи і пишалися ділами молодих сумівців-демонстрантів з надією, щоб їхні почини увінчалися якнайкращим успіхом.

Хроніка Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку

Цікаву й оригінальну доповідь мав у Клюбі інж. Роман Кобринський у п'ятницю, 7-го березня, бо незвичано цікавою була і його та його дружини д-р Марії подорож по землях, куди не часто українці навідуються: подорож по Індії і по інших країнах південного сходу Азії. Доповідь інж. Кобринського була про „Індію — країну Сходу". Обоє Кобринські протягом тритижневої поїздки відвідали, крім Індії, Афганістан, Кашмір, Гімалаї, Непаль і Цейльон, що тепер називається Срі Лянка, тож інженер мав про що розповісти і що показати присутнім на доповіді. Матеріял цей настільки рідкісний, що слід би про всі ці країни і про враження від них у наших подорожних написати добрий репортаж до нашої преси.

В наступну п'ятницю, тобто 14-го березня, відбувся вечір в пошану Тараса Шевченка в заповненій залі Клюбу. В програмі взяли участь: д-р Юрій Старосольський з доповіддю „Думки про мистецтво і Шевченкову долю". Доповідь була добре опрацьована і скеровувала увагу особливо на Шевченка маляра. До малярства Поет мав потяг від дитинства і воно червоною ниткою снується через все життя Великого Кобзаря, рівночасно переплітаючись з його віршуванням.

Оперова співачка Марта Кокольська відспівала три пісні на слова Шевченка: „Минають дні, минають ночі" — Лисенка, „Вітре, буйний" — Китастого, і „Арію Оксани" з „Гайдамаків" Мейтуса. Марта Кокольська — улюблениця публіки, збирала рясні оплески, якими захоплена публіка дякувала артистці.

Прекрасною інтерпретацією поеми „Марина" порадувала нас вже відома в Ню Йорку артистка Черновецького театру Евеліна Белюц, яку публіка прийняла з ентузіязмом. На спонтанні оплески, що не вгавали, артистка прочитала „Село" Т. Шевченка. Очікуємо її окремого вечора.

О.С.

МИСТКИНЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

скульптокартини, оздоблюючи їх припадково знайденими дрібницями — дзеркальцями, жетонами, брожками, папірцями. Згодом вона починає робити людські фігури на весь ріст, часом убираючи їх у вбрання. Вона спотворює людську фігуру і обличчя, щоб таким способом дати можливість зобразити внутрішню наснагу. Вислід безпрівільний на нашому мистецькому екрані — народжуються мистецькі твори, біля яких не можна пройти без враження, не можна бути обоятним. Враження це, звичайно негативне, хвилююче і обурююче. Змушує застановитись, подумати. Чи цього бажала мисткиня?

Противники творчости Пікассо безпорадно здвигують плечима, вказуючи на його картини з „блакитного" періоду. Кажуть, що він таки вмів малювати! Христина Оленська для тих легковірів, а може секретно і для себе самої, лишила останній цикл чудових картин. Усі вони неначе китиці барвистих кольорів намальовані відважно, продумано, талановито. Бо відвага мистця проявляється не лише у визиваючому сюжеті, а ще більше переконливо у зіставленні кольорів, так як талант у майстерності.

Лише за саму відвагу Христину Оленську можна поставити поруч наших найвидатніших мисткинь.

З'ЄДНАНА МЕТОДИСТСЬКА ЦЕРКВА В АМЕРИЦІ, друга за величиною протестантська деномінація в ЗСА, в середу 23-го квітня заявила, що вона не схвалює військового призову у мирний час, бо він може допровадити „до недозволених воєн". Правляча конференція Церкви висловилася також проти самої реєстрації, що начебто в мирний час, „психологічно" шкодить, а також зачіпає лише певну вікову групу населення.

Інж. Конрад Гусак переобраний дванадцятий раз на голову Відділу УККА в Бостоні

Інж. Конрад Гусак

В неділю 30-го березня, тут, в залі української католицької церкви Христа Царя, відбулися річні загальні збори місцевого Відділу Українського Конгресового Комітету Америки, які відкрив голова Відділу інж. Конрад Гусак, попросивши о. декана Петра Огірка провести молитву. Голова прочитав привітний лист від Головної Управи УККА підкреслюючи суму грошей, яку наш Відділ переслав на Національний Фонд. Тоді вибрано президію в складі: голова — д-р Іван Дідюк і інж. Петро Пясецький—секретар. Голова д-р Іван Дідюк попросив присутніх вшанувати пам'ять спочилих членів Відділу повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою. Протокол з минулорічних загальних зборів прочитав секретар минулорічних зборів Дмитро Галонжка, і його прийнято без змін.

Далі звітували члени управи Відділу: інж. Конрад Гусак, голова Відділу; заступник голови і референт зовнішніх зв'язків мгр Орест Шудлюк, говорячи про зв'язки і контакти з американськими послами і сенаторами, особливо про заходи підписання Проклямації „Дня української незалежности", що відбулося в губернатора стейту Массачусетс і посадника міста Бостону — Кевіна Вайта. Був дуже цікавий звіт скарбника Відділу Сергія Кайка, по котрім звітували: Ольга Шудлюк — секретар рекордовий, Марія Кайко — секретар протоколів, д-р Іван Дідюк — пресовий референт, Володимир Федорів — культурний референт, Дмитро Мельник і Іван Банадига — організаційні референти, мгр Михайло Гайда — товариський суд Дмитро Мельник — за збірщиків Національного Фонду, та контрольна комісія — Микола Сухий і Володимир Гетьманський. Після звітів розгинулася широка дискусія.

У праці Відділу УККА в Бостоні треба підкреслити великий вклад в неї збірщиків Національного Фонду, бо фонд був цього року найбільший. Після замкнення дискусії над звітами контрольна комісія поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі з великим признанням за її велику працю для добра нашої загальної справи.

На пропозицію номінац. комісії обрано нову управу в такому складі: інж. Конрад Гусак — дванадцятий раз з черги голова; мгр Орест Шудлюк — перший заступник голови та референт зовнішніх зв'язків; Андрій Витвицький — другий заступник голови і перший заступник референта зовнішніх зв'язків; адвокат Богдан Зозуля — третій заступник голови і другий заступник референта зовнішніх зв'язків; Марія Кайко — секретар протоколів; Володимир Тутка — секретар рекордовий; Сергій Кайко скарбник; д-р Іван Дідюк — пресовий референт; Володимир Федорів і інж. Пясецький — культурно-освітні референти; Дмитро Мельник і Іван Банадига — організаційні референти; мгр Михайло Гайда, Іван Банадига і Оксана Пясецька — товариський суд; Ольга Шудлюк, Михайло Волощук, Михайло Кміть — вільні члени; Микола Сухий, Дмитро Галонжка і Володимир Гетьманський — контрольна комісія; Михайло Франківський, Дмитро Мельник і Данило Бортник — збірщики Національного Фонду. На почесних членів Відділу обрано о. декана Петра Огірка та протоєрея о. Миколу Немержицького. У внеску і пропозиціях зборів забирали слово: Марія Кайко, інж. Пясецький, Дмитро Ґалонжка, Дмитро Мельник, мгр Гайда, Микола Сухий, Володимир Гетьманський, д-р Іван Дідюк та багато інших. Ґратуляцій новій управі складено від Відділу СУМА в Бостоні, Відділу „Провидіння", від Української Кредитової Кооперативи, Відділу ФКУ, від церковного комітету церкви Христа Царя, від станиці Пласту, від Рідної школи, від Окружної Ради Українського Народного Союзу та його Відділів.

Нововибраний голова подякував зборам за велике довір'я до нього — це ж бо вже дванадцятий рік його головства — рівнож повідомив, що місто Бостон цього року святкує 350річчя свого існування. Управа міста запросила нас, українців, до участи в цьому святі, тому мусимо подбати, щоб гідно на цих святкуваннях репрезентувати нас, де маємо до цього велику нагоду. Збори закінчено молитвою.

Дмитро Микитюк

Союзянки відбули Великодній базар у Вотервліті

Вотервліт, Н.Й. (І. Дурбак). — Заходом 99 Відділу СУА ім. Лесі Українки у Вотервліті відбувся 30-го березня в церковній залі традиційний Великодній базар, що пройшов з великим моральним і матеріяльним успіхом. Понад дві тисячі українців і американців оглянули базар з захопленням, розкупили в короткому часі великоднє печиво, писанки та багато інших речей, що заповнили простору залю. Прибули українці з Гадсону, Пітсфілду, Саратоги, Лейк Джордж та інших місцевостей.

Новиною була велика виставка — біля 50 українських ікон з приватної колекції місцевого пароха о. Т. Гуманицького. Виставлено 12 оригінальних ікон відомої мисткині Христини Дохват з Філядельфії, що розмалювала церкву у Вотервліті (запристільний образ, святилище й іконастас), та молодої мисткині Анни Дрозди з Пітсфілду, що виставила свої ікони та дереворити церков, також великий портрет Великого Митрополита Слуги Божого Андрея Шептицького. Між іконами у візантійському стилі було найбільше ікон Богородиці, що свідчить про великий культ Богоматері в українському народі.

Направо від входу звертали увагу чотири великі вишивані картини проф. Ірини Гаврилюк, відомої піяністки, що довгі роки в Україні та на чужині вела музичні школи, як теж акомпанювала виступам наших співаків, хорів і театральних вистав. Вона вишила на полотні дві ікони, одну — Почаївської Божої Матері, червоні маки і краєвид. Також виставила вишитий нею жіночий полтавський одяг, що може бути зразком, як дійсно виглядав прегарний одяг наших полтавок. Все це вислід кропіткої праці багатозаслуженої діячки української музичної культури.

Відомий мистець, маляр і скульптор д-р Богдан Кондра з Корґонксону виставив великі позолочувані ікони Матері Божої Почаївської та Володимирської, портрет Патріярха Йосифа, церкву в Гантері, краєвиди, квіти. Також виставив кольорові скульптури з паперової маси, переважно з гуцульського життя, що заслужено подобалися найбільше американцям. Народжений 1906 року в Західній Україні, він закінчив мистецькі студії в пізнішому віці у Філядельфії. Брав участь багато разів у збірних мистецьких виставках у Філядельфії, Вінніпеґу й Торонті, мав свої самостійні виставки у Клівленді, Філядельфії, Ню Йорку, Керґонксоні й інших містах, також у телевізії, завжди з повним успіхом.

Його олійні імпресіоністичні картини з'єднали йому прихильність глядачів і мистецтвознавців у пресі, українських і американських.

Мисткиня Наталія Содоль-Дзядів з Олбані виставила своїх п'ять олійних картин з гуцульською тематикою. Молода мисткиня Катря Слободух із Сенклін Лейкс, Н. Дж., виставила шість своїх олійних картин: краєвиди і квіти.

Загальну увагу звертав великий стіл по середині залі, що на цьому молоді писанкарки й писанкарі: Діяна й Петро Шавчук та Анна й Богдан Демчарі, писали писанки. Цей стіл ввесь час облягали зацікавлені американці та наші дівчата і хлопці, що пильно слідкували за процесом „народжування" писанок.

Барвисті українські килими та порт'єра, власність Марії Комар, були для наших ікон гарним тлом. На двох великих столах були експонати з приватних збірок Іванни Бучак і Ольги Білинської: інкрустовані хрести, трійці, свічники, коробки, пудерниці, чарки з пляшками з України.

На сусідньому столі були стилеві вишивані суконки з України, що репрезентували сучасну українську моду. На інших столах були матеріяли й полотно, вишивані суконки, сорочки й інше. Було багато писанок, різних прикрас, сувенірів.

Розійшлося понад 1000 дитячих книжечок, багато українських платівок, взорів вишивок. Була вигривкова льотерія: ляльки й писанки.

Під час базару підписували петиції до президента Америки, щоб домагався звільнення Юрія Шухевича, та писали Великодні привіти до українських політв'язнів.

Наші союзянки вложили дуже багато праці, щоб приготовити смачне печиво та зібрати такі цікаві експонати. Впродовж семи годин працювали наполегливо, щоб обслужити численних гостей і давати їм вичерпні відповіді на безліч запитів. Це була найкраща пропаганда української культури.

Діти пенсіонера можуть також бути управнені до пенсії

Щоб діставати пенсію, дитина пенсіонера мусить бути не оружена, менше 18 років віку, або вона може діставати пенсію, якщо вона студент і ще не скінчила 22 роки життя. Не одружені діти можуть діставати пенсію, маючи 18 років або більше, якщо вони окалічіли перед осягненням 22-го року життя і лишилися каліками назавжди або на довший час.

Пенсія дитини пенсіонера дорівнює 50 відсоткам пенсії робітника. Діти мають право на пенсію по своїх природних батьках, однак законно адоптована дитина,що живе з адоптованими батьками або дістає половину утримання від прибраних батьків, може дістати пенсію по своїх прибраних батьках, так що дитина, що живе зі своєю матір'ю і вітчимом, може мати право на пенсію на рахунок трьох осіб: своєї матері, свого рідного батька і вітчима.

Заробіток пенсіонера, якщо він далі працює, може знизити його пенсію, а також і його родини. Пенсіонер 65-70 років життя може заробити в 1980 році 5,000 долярів; 5,500 — у 1981; 6,000 — у 1982-му без жадної втрати з його пенсії. Коли, однак, він заробить більше ніж дозволену суму, то один долар із кожних двох зароблених долярів буде відтягнений з його пенсії.

Якщо пенсіонер ще не осягнув 65-го року життя, його дозволений заробіток буде трохи менший. Маючи 72 роки, він може заробити будь-яку кількість грошей і це не буде мати впливу на його пенсію.

Почавши від 1981 року, пенсіонер може заробляти будь-яку кількість грошей, вже скінчивши 70 років життя.

Заробіток дружини пенсіонера або його дітей, якщо вони перейдуть дозволену суму, знизить тільки їхню пенсію, а не пенсіонера. Межа зарібку для дружини і дітей є та сама, що і для самого пенсіонера.

Микола Шпитко

Сон Анастасії

В саму Великодню п'ятницю 1928 року я прийшов додому пізно, близько одинадцятої години вечора. Звичайно, як відчинив свою книгарню вранці, то ніколи перед десятою годиною вечора не зачиняв. Люди в ті часи працювали довгі години. Від восьмої рано до дев'ятої, а то і до 10-ої вечора. Це було під час так званої депресії. Хоч наші люди в Ню Йорку це не дуже відчували, бо працювали по ресторанах, при митті вікон чи при хатній услузі, а така робота „депресії" не знає. Якраз рік перед тим я переніс свою книгарню „Сіховий базар" до більшого приміщення під число 105— 7 Евеню А., її інші назвали „Українським Бродвеєм" тоді — і перемінив назву свого підприємства на „Сурма", книгарня і музичний склад. „Сурма Бук енд Мюзік Ко" була тоді в розпалі свого бизнесу.

Чотири роки я вже був жонатий і мав трилітну дочку Ярославу, Славцю. Часу свого на бизнес не жалував, бо мав потреби і великі пляни для розвитку підприємства.

Однієї ночі, десь коло другої години по півночі, я прибудився. Настуні, моєї жінки, коло мене не було, але в кухні чогось світилося. Я встав, вона сидить при столі,щось там длубає. „Що ти робиш тепер, — питаю. — Чому не спиш?"— Вона махнула нервово рукою, щоб я не мішав, а сама трясеться і щось малює: „Чекай, не мішай, я мушу відробити таку писанку, яка мені снилася". — Я побачив, що вона дійсно серйозна, я сів коло неї і чекав.

За пару хвиль, а може це було з годину Настуня виняла з фарби вже готову писанку, обгріла її при свічці, щоб віск можна було стерти. Осторожно віск з писанки обтерла шматкою: „дивись, — каже, — це така писанка, яка мені снилася". Вона ніби приплила з моря і я її підняла".

— Слухаю, слухаю, кажи, як це було. Кажи цілий сон. — І вона мені розповіла:

„Я ходила зо Славцею по березі над морем, любувались ми, як морські хвилі прибували і відпливали з шумом .

Раптом я побачила, що щось котиться до берега, ніби наша українська писанка. Я пристала, пильно гляджу в сторону, де писанка, а над нею мряка, у цій мряці вияснюється тінь особи, щось, як малюють Мадонну, Матір Божу. Я остовпіла. Враз почула, ніби голос каже — возьми цю писанку, дай Славці, ця писанка зробить... у той час я прибудилась і не пам'ятаю, що дальше було". — Дружина тремтячою рукою мені подала писанку, що якраз її скінчила.

Писанка не були мистецька і взір її більше рослинно-тваринних мотивів, як малюють на Сокальщині. Рослини на зеленім тлі, з зубками, вушками та ріжками. Ця писанка дальше находиться в мене в хаті і піде десь до музею, як вже всюди дізнаються про історію писанок в Америці. Також колись хтось пояснить, чому якраз моя дружина мала такий сон, коли вона ніколи писанок не писала. Вона виростала вдома при матері під час Першої світової війни. Там не було чого їсти, не то писанки малювати. Також, по якому це вийшло, що та колишня маленька Славця, яка була у тому сні на березі з матір'ю, коли приплила українська писанка до Америки, потім написала першу книжку по-англійськи про нашу писанку, її історію, значення, символіку і подала в книжці інструкції писання писанок. З тієї книжки багато хто тепер відписує, передруковує, але забуває пам'ятати про ту, що їй кредит належиться.

М. Сурмач

УЄО підтримує акцію СКВУ проти совєтського лінґвіциду і ґеноциду в Україні

Атланта, Дж. (Пресова Служба УЄО в Па). — Головна Управа Українського Євангельського Об'єднання в Північній Америці розіслала за підписами свого президента — В. Багрія і екзекутивного секретаря — паст. В. Боровського в березні ц.р. спеціяльне Звернення в справі мовного лінґвіциду і взагалі ґеноциду, перепроваджуваного совєтами в Україні. Це Звернення вислано до Світової Ради Церков у Женеві, Національної Ради Церков у ЗСА, до деяких провідних протестантських діячів, частини протестантської преси і декого з американських сенаторів і конгресменів, долучуючи до нього останній апель у цій справі Світового Конгресу Вільних Українців.

У цьому Зверненні Головна Управа УЄО в ПА звертає також увагу на дальше жорстоке переслідування членів Української Гельсінкської Групи та взагалі політичних в'язнів у совєтських тюрмах і кацетах, підкреслюючи особливу потребу доглянення цих справ, а особливо на цьогорічній Мадридській Конференції. Там треба подбати про те, щоб її наради були для всіх відкриті, а особливо для представників преси. Названо також поіменно певних українських політичних і релігійних в'язнів, про звільнення яких треба робити відповідні старання в першу чергу. Між ними є Олесь Бердник, свящ. В. Романюк, Л. Лук'яненко, М. Руденко, Ю. Шухевич і інші.

У Зверненні, між іншим, пишеться: „Останній арешт і депортація А. Сахарова свідчать про посилення совєтським урядом переслідувань і легковаження ним пошани основних прав людини. Світ не повинен забути або легковажити долю переслідуваних, тортурованих і ув'язнених українських дисидентів, а також і громадян інших поневолених совєтами народів, які борються проти совєтського ґеноциду у всіх його проявах".

Вінніпеґ зложив тридцять тисяч на фонд Енциклопедії Українознавства

В суботу, 29-го березня, Вінніпеґ гідно й достойно з нагоди 80-ліття творця і головного редактора Енциклопедії Українознавства професора Володимира Кубійовича і на завершення ЕУ зложив 30,000.00 долярів і в цей спосіб не осоромив себе ні перед НюЙорком (51,000.00) ні перед Чікаго (35,000.00) ні перед іншими українськими осередками як в ЗСА, так і в Канаді.

Для успіху цієї зустрічі і пожертв для ЕУ був створений окремий Комітет, який очолив президент УВАН проф. Яр. Розумний. До Комітету ввійшли представники місцевих культурних і економічних установ.

Ця зустріч відбулася в готелі Голідей Інн. Гостинний вечір зразково перевів директор Централі КУК д-р Я. Кальба, а молитву на початку перевів Митрополит Андрій. Заля бенкету була заповнена, а квитків вступу по 50 долярів було розпродано коло 200.

Невтомний і довголітній співдбайливчий Енциклопедії Українознавства д-р А. Фіґоль коротко представив фінансову справу ЕУ, кажучи, що до закінчення двох томів ЕУ, себто дев'ятого і десятого, потрібно ще коло 250 тисяч долярів і ці два останні томи повинні бути закінчені до 1985-го року.

Живий символ українства достойний професор Володимир Кубійович розповів зворушливо про свій життєвий шлях від дитинства, про свої студії й наукові осяги та про свою працю для ЕУ аж до сьогодні. Достойний промовець закінчив слово заявою, що вся його праця є висловом його любови для України.

На загальну збірку ЕУ складаються такі пожертви: від Фундації Шевченка 4,000 бо Фундація Шевченка досі дала 10,000.00; пані Угера, по покійному мужеві Іванові Угері — 2,000.00; читальня „Просвіти" — 1,000.00; Філія УНО Ст. Боніфас — 1,000.00; відомий жертводавець, УСС з 1914 року, хорунжий УГА Дмитро Микитюк — 2,000.00; Іван Новосад, власник товарового підприємства — 1,000.00; Ст. Ямнюк — 1,000.00; Петро Салига, директор Суспільної опіки — 1,000.00 долярів.

Ця дуже успішна зустріч закінчилася могутнім „Многая Літа" для професора Володимира Кубійовича і молитвою, яку провів Митрополит Максим.

Іван Дідюк

УРЯД ГАМБІЇ, АФРИКА, ЗАЯВИВ, ЩО СПОРТОВЦІ Гамбії не візьмуть участи в Олімпіяді в Москві. Зміна цього рішення може наступити тільки у випадку, якщо Москва ще перед 24 травня, останнім реченцем зголошень на Олімпіяду, відтягне свої війська з Афганістану. В своєму зверненні до інших африканських країн уряд Гамбії закликав піти його слідами.

ШИРОКОГО РОЗГОМОНУ НАБРАЛА СПРАВА маратонського бігу в Бостоні, в якому в групі жінок перше місце буцім-то здобула 26-річна секретарка з Ню Йорку, Розі Руїз. Після того, як вона прибігла до мети траси довжиною 26 миль і 385 ярдів у надзвичайно доброму часі 2 год. 31 хв. і 56 сек., деякі змагуни і змагунки висловили здивування, бо не бачили її в дорозі до мети. Кілька осіб серед тисячних мас глядачів твердять, що вони бачили, як Руїз вскочила в гущу бігунів залледве кілька миль перед метою. Сумніви щодо того, чи вона перебігла цілу трасу, висловили також організатори цього традиційного бігу для аматорів. Руїз заперечує ці закиди, але слідство продовжується.

В УССР ЗАОХОЧУЮТЬ ДО ПАРТІЙНОЇ РОБОТИ

Київ. — У передовій київської газети „Радянська Україна" — „Партійна робота на транспорті", редакція, покликаючись на постанову ЦК КПСС „Про заходи поліпшення партійно-політичної роботи на залізничному транспорті", закликає до партійної праці комуністів-залізничників, закликає їх до праці над „розвитком авангардної ролі комуністів на виробництві, до зміцнення дисципліни , а також вказує на „особливу" ролю місцевих партійних комітетів, які — „повинні глибоко вникати в роботу транспорту".

Обговорюючи справу залізничного транспорту, автор передової закликає партійні комітети до нагляду над „чіткою взаємодією" — залізничних, річкових і автомобільних перевізників. Автор також говорить про ідейно-виховну роботу серед залізничників, в чому мають обов'язок внести свій вклад партійні профспілкові, комсомольські організації, які „повинні творчо, предметно керувати патріотичним рухом, боротися з проявом формалізму, виявляти справжні бійцівські якості, удосконалювати стиль і методи".